32005E0304

ОБЩА ПОЗИЦИЯ 2005/304/ОВППС НА СЪВЕТА
от 12 април 2005 година
относно предотвратяването, управлението и разрешаването на конфликти в Африка и за отмяна на Обща позиция 2004/85/ОВППС

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 15 от него,

като има предвид, че:

(1) Основната отговорност за предотвратяване, управление и разрешаване на конфликти на Африканския континент е на жителите на Африканския континент.

(2) Международното право определя рамката на действията, които се предприемат в контекста на предотвратяването, управлението и разрешаването на конфликти в Африка.

(3) Съветът за сигурност на ООН носи главната отговорност за поддържането на международния мир и сигурност в изпълнение на Хартата на Организацията на обединените нации.

(4) При изготвянето на решенията на Съвета за сигурност на ООН защитата на позициите и интересите на Европейския съюз е напълно осигурена чрез прилагането на член 19 от Договора за Европейския съюз.

(5) На 26 януари 2004 г. Съветът прие Обща позиция 2004/85/ОВППС за предотвратяване, управление и разрешаване на конфликти в Африка ([1]).

(6) На 22 ноември 2004 г. Съветът одобри план за действие на ЕПСО в подкрепа на мира и сигурността в Африка и изводите относно мира и сигурността в Африка, а на 13 декември 2004 г. одобри Насоките за изпълнение на плана за действие. В този контекст Съветът подчерта допълващия характер на действията в рамките на ОВППС (включително и чрез ЕПСО помощта), фонда за мир за Африка, инструментите на Общността и действията на държавите-членки въз основа на двустранни споразумения.

(7) Подкрепата за мира, стабилността и сигурността на континента е една от целите на Африканския съюз (АС), а мирното разрешаване на конфликти между държавите-членки е един от принципите, залегнал в акта за създаването на АС. Предотвратяването, управлението и разрешаването на конфликти в Африка е предмет на диалог с Организацията за африканско единство (ОАЕ) и нейния наследник АС; те са включени в декларацията от Кайро и плана за действие. АС и африканските субрегионални организации са основните участници в предотвратяването, управлението и разрешаването на конфликти в Африка.

(8) Ефективното предотвратяване на конфликти изисква стратегии за създаването на условия за изграждането на стабилна и предвидима международна среда, както и всеобхватна и балансирана помощ за програми за развитие, за да се намалят напреженията, които могат да предизвикат насилие и конфликти; значимостта на икономическите фактори при конфликтите в Африка, както и потенциала на дипломатическите и икономическите мерки за предотвратяване и разрешаване на конфликти и насилие, също трябва да се взимат предвид.

(9) Има пряка връзка между предотвратяването на конфликти и демокрацията, правата на човека, върховенството на закона и доброто държавно управление, където сътрудничеството за развитие има стратегическа роля за укрепване на възможностите за мирното управление на конфликти.

(10) Връзката между проблема HIV/СПИН и конфликтите изисква специално внимание във всички политики, отнасящи се до мира и сигурността. Във всяка фаза на даден конфликт, от предотвратяването до възстановяването, несигурността създава условия за ускоряване на разпространението на пандемията. Разпространяването на HIV/СПИН има сериозни обществено-икономически и обществени последици както в краткосрочен, така и в дългосрочен план.

(11) Европейската общност и нейните държави-членки сключиха Споразумението за сътрудничество с държавите от АКТ в Котону на 23 юни 2000 г.

([1]) ОВ L 21, 28.1.2004 г., стр. 25.

(12) На 30 ноември 2000 г. Европейският парламент прие резолюция относно участието на жените в мирното разрешаване на конфликти; Съвместната парламентарна асамблея на АКТБ-ЕС прие на 21 март 2002 г. Резолюция по въпросите на половете.

(13) На 8 декември 2003 г. Съветът прие Насоки относно децата и въоръжените конфликти,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ОБЩА ПОЗИЦИЯ:

Член 1

1. ЕС допринася за предотвратяването, управлението и разрешаването на конфликти в Африка, като укрепва способността и средствата за действие на африканските страни в тази област най-вече с помощта на ускоряване на диалога със и в подкрепа на АС и субрегионалните организации и инициативи, както и с организации на гражданското общество. Като прави това, ЕС предприема по-нататъшни стъпки в подкрепа на координацията между различните евентуални участници, както и за по-близката координация на мерките, предприети от Общността и държавите-членки, по-точно в рамките на плана за действие на ЕПСО в подкрепа на мира и сигурността в Африка и насоките за неговото осъществяване.

2. ЕС, по-конкретно прилага плана за действие на ЕПСО в подкрепа на мира и сигурността в Африка, в съответствие с насоките, одобрени от Съвета. Подобрява се координацията в използването на приноса на държавите-членки и на Общността и се проучват възможностите за изграждането на управленски механизъм за подпомагане набирането на доброволни помощи от държавите-членки.

3. Със засилването на своите възможности в сферата на управление на кризи и предотвратяване на конфликти, ЕС подобрява близкото си сътрудничество с ООН и съответните регионални и субрегионални организации за постигане на посочената по-горе цел. Сътрудничеството с ООН в управлението на кризи търпи по-нататъшно развитие в съответствие със и като част от спазването на Съвместната декларация за сътрудничество между ООН и ЕС в управлението на кризи от 24 септември 2003 г. ЕС, въпреки своето разбиране, че развитието на събитията в Африка е главно отговорност на нейните жители, остава в готовност да се ангажира със собствените си възможности, когато това е необходимо, в процеса на управление на кризи в Африка.

4. ЕС разработва дългосрочни инициативи за предотвратяване на кризи и изграждане на мира, като осъзнава, че напредъкът в тези области е необходима предпоставка и за африканските държави за изграждане и устойчиво развитие на капацитет за ефективно справяне с тероризма.

5. ЕС разработва действен, широкообхватен и интегриран подход, който служи и като обща рамка за действие на отделните държави-членки. Като част от него и за да разшири възможностите си за ранно реагиране, продължава изготвянето на годишно изследване от страна на председателството, подпомогнато от генералния секретар/върховния представител и от Комисията, за установяване и наблюдение на потенциални конфликти и изготвянето на варианти на политиката, необходима за предотвратяване на тяхното избухване или възобновяване.

Член 2

Политиката на ЕС се фокусира върху предотвратяване на избухването и разрастването на конфликти с помощта на средствата за ранно реагиране и за предотвратяване на възобновяването на конфликти. В този контекст дейността на ЕС обхваща:

— предотвратяване на конфликти чрез откриване и премахване на по-дълбоките им структурни причини и едновременно с това концентриране върху преките причини — задействащите фактори — за конфликтите,

— управление на кризи чрез насочване към фазите на изостряне по време на конфликти и подпомагане на усилията за поставяне на край на насилието, като мобилизира всички възможни мерки, включително политическа и практическа подкрепа за регионални и субрегионални инициативи за постигане и поддържане на споразумения за прекратяване на огъня между всички страни в конфликта, а когато е подходящо, реализирането на операция за управление на конфликти,

— създаване на условия за мир чрез оказване на подкрепа на инициативи за ограничаване на конфликти, както и разработване и устойчиво прилагане на решения за мирно разрешаване на такива конфликти,

— възстановяване чрез подкрепа за икономическото, политическото и социалното възраждане на държавите след преустановяване на конфликта за предотвратяване на повторна ескалация на насилието и за установяване на траен мир.

Член 3

С цел подобряване на своя принос към управлението на конфликти и реагиране при кризи ЕС взима предвид следното:

— развитието в областта на международните правни системи, механизмите за разрешаване на конфликти, както и на съвместните решения на регионално ниво, и по-конкретно създаването на Съвет за мир и сигурност на АС през юни 2004 г.,

— институционално изграждане чрез увеличаване на ефективността на националните правоприлагащи и съдебни институции в Африка, включително и на техните възможности за противодействие на тероризма, а също така и чрез конкретизиране на дейности за подпомагане на африканските страни в изпълнение на техните ангажименти по силата на съществуващи международни инструменти в съответните области, в това число борбата срещу тероризма и незаконния трафик,

— подкрепа за процеса на ратификация и цялостно прилагане на Римския статут за Международния наказателен съд, който може да играе важна роля във формирането на съответните национални институции за борба с безнаказаността. Тук се включва и укрепването на институциите на съдебната власт, които играят важна допълваща роля в този контекст. Специално внимание се отделя на военновременните престъпления, включени в Римския статут за Международния наказателен съд, като например мобилизирането и записването на военна служба на деца, което има сериозно въздействие върху населението на страните, засегнати от конфликти.

Член 4

1. ЕС търси начини за увеличаване на своята подкрепа за регионалните споразумения и усилия за избягване на конфликти чрез засилване на корпоративната отговорност, укрепване на правовия ред, обучение за избягване на кризи, създаване на възможности, *inter alia*, за политически и икономически анализ, системи за ранно предупреждение, умения за водене на преговори и медиация, подобряване на международните механизми за санкции и прилагане на закона, разработване на механизми за справяне с икономическите фактори, предизвикващи конфликти, а също и за укрепване на връзките между самите регионалните организации, както и между тях и местните, национални и регионални неправителствени участници в процеса и с представители на международната общност. Усилията за подкрепа на регионалните и субрегионални организации в областта на избягване на конфликти внимателно се координират от Общността и от държавите-членки за разработването на съвместни инициативи и действия, включително и съвместни програми, когато това е подходящо.

2. Сътрудничеството и помощта на ЕС за АС в областта на избягване, управление и разрешаване на конфликти се извършва с цел установяването на дългосрочно сътрудничество специално в рамките на дейностите след срещата на високо равнище в Кайро.

Член 5

ЕС се стреми:

— да подкрепя обединяването на бъдещите действия за предотвратяване на конфликти в рамките на политиката за развитие и търговия на Общността и свързаните с нея национални и регионални стратегии,

— да въвежда съответните индикатори за конфликти и инструменти за оценка на въздействието им върху развитието и търговското сътрудничество, за да се намали по този начин рискът помощите и търговията да причиняват конфликти, а също така да се увеличи до максимален предел положителният ефект от усилията за изграждане на мирни взаимоотношения,

— да създаде условия осезаемите положителни резултати да достигнат до населението като цяло,

— да подобри координацията между усилията на Общността и тези на държавите-членки в тази област,

— да подобри сътрудничеството за развитие и търговия с регионални, субрегионални и местни участници в процеса, за да осигури съвместимостта между отделните инициативи и подкрепата за дейностите на африканските страни,

— до координира своите усилия с тези на международните финансови институции.

Член 6

1. ЕС оказва подкрепа в дългосрочен план на африканските страни за разширяване на възможностите им за осъществяване на мироподдържащи операции на регионално, субрегионално и двустранно ниво, както и на капацитета им да допринасят за регионалната интеграция, мир, сигурност и развитие. Европейският съюз и държавите-членки, независимо от подкрепата си за развитие на възможностите на тези страни, продължават при всеки отделен случай да предвиждат разполагането на свои оперативни средства за предотвратяване на конфликти и управление на кризи в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на ООН, и в близко сътрудничество с действията на ООН в региона. Тези съображения вземат предвид капацитета, създаден в рамките на ЕС, включително и изпращането на цивилен персонал за изпълнението на по-дългосрочни задачи, свързани с укрепването на мира.

2. Държавите-членки и Комисията обменят информация относно всички действия, които се предприемат за подпомагане и укрепване на капацитета на африканските страни за мироподдържащи операции, с цел подобряване координацията на съвместните инициативи и действия. Тази информация се обобщава в годишния преглед по настоящата съвместна позиция, предвиден в член 14.

3. Държавите-членки и Комисията дават предимство на националните и регионалните стратегии, както и на оценката на риска. Националните стратегии могат да се разработят с помощта на стандартизирани показатели и в сътрудничество с групи експерти. Оценката на риска и националните стратегии извличат по-голяма полза, когато използват по-широко местния експертен потенциал, както и информацията, предоставена от местни специалисти, преминали обучение по ранно предупреждение и оценка на риска.

4. Държавите-членки и Комисията се стремят да постигнат по-добра координация на двустранните действия в подкрепа на АС и африкански субрегионални организации, по специално Икономическата общност на западноафриканските страни (ИОЗАС), Общността за развитие на страните от Южна Африка, Междуправителствения орган за развитие, Икономическата общност на централноафриканските страни (ИОЦАС) и Икономическата и парична общност на Централна Африка, по отношение на укрепването на капацитета на африканските страни за мироподдържащи операции.

5. Държавите-членки и Комисията систематично отправят покани една към друга и съответно към председателството за участие в учения и семинари, организирани с цел укрепването на мироопазващия капацитет на африканските страни.

6. В рамките на политическия диалог със заинтересовани трети страни като САЩ, Канада, Норвегия и Япония се търси координация и обмяна на информация относно предприетите действия в тази насока.

7. ЕС полага усилия за подобряване на координацията на своите действия с тези на ООН и най-вече с Отдела за мироопазващи операции при укрепване на капацитета на африканските страни за мироподдържащи операции.

8. ЕС анализира най-добрите начини за координация на усилията в областта на обучението и провеждането на учения.

9. По конкретни поводи ЕС разглежда възможността за лансиране, от свое собствено име, на програми за укрепване на капацитета, отделно или съвместно с програми, лансирани от отделни държави-членки. Такива могат да включват както малки мисии за наблюдатели от африкански организации по време на мироопазващи учения на ЕС, така и големи по мащаб програми за обучение.

Член 7

Държавите-членки продължават да реализират рестриктивна политика върху износа на оръжия, прилагайки изцяло Кодекса относно износа на оръжия на ЕС. Като осъзнават, че наличието и натрупването на оръжия, надхвърлящи необходимия за сигурността обем, може да се превърне в дестабилизиращ фактор, както и че ограничаването на незаконния трафик на оръжия е ключово за намаляване на напрежението и за стабилизиране на процесите на помирение, държавите-членки и Комисията следва:

— да сътрудничат за издигане на международния авторитет спрямо всяко наложено оръжейно ембарго и другите свързани с това решения на Съвета за сигурност на ООН, както и да поддържат инициативите за ефективното прилагане на такива мерки,

— да продължават активно да подкрепят и съблюдават регионалните инициативи, допринасящи за предотвратяването и борбата с международния трафик на оръжие,

— да сътрудничат за окуражаване на асоциираните страни да се присъединяват към приетите принципи и взетите мерки от ЕС. ЕС обмисля оказването на по-нататъшна подкрепа на усилията на африканските страни за подобряване на контрола върху производството, вноса, и износа на оръжия, а също така и за контрола и изземването на свръхзапасите от стрелково оръжие, а също така и на усилията на африканските страни да решат проблемите, свързани със стрелковото оръжие, в съответствие със Съвместно действие 2002/589/ОВППС на Съвета от 12 юли 2002 г. относно приноса на Европейския съюз в борбата срещу дестабилизиращото натрупване и разпространение на леко стрелково и малокалибрено оръжие ([1]),

— да продължат подкрепата си за програмата за действие на ООН относно всички форми на незаконна търговия с леко и стрелково оръжие, както и на преговорите по Протокола против незаконното производство и трафик на огнестрелно оръжие, части, компоненти и амуниции за него, допълващ Конвенцията на ООН срещу международната организирана престъпност, приета от Общото събрание на ООН на 31 май 2001 г.

Член 8

1. ЕС трябва:

— да се стреми към преодоляване на икономическите фактори, подклаждащи конфликти,

— да се стреми да подкрепя по-нататъшната интеграция на Африка в световната икономика и за създаването на условия за равен достъп за всички до възможностите, които тя предлага,

— да подкрепя икономическото и политическото сътрудничество под формата на регионални стабилизационни споразумения, да подпомага укрепването на взаимоотношенията между различните участници в процеса като мярка за предотвратяване на конфликти и възстановяване на мира след разрешаването им,

— да работи за повишаване на сигурността, че регионалните мерки за търговска интеграция в съответния политически контекст ще изградят мрежа от мерки за защита за уязвимите социални групи и в подкрепа на усилията за предотвратяване и разрешаване на конфликти.

2. ЕС също така трябва:

— да сътрудничи за повишаване на степента на спазване на всяко наложено ембарго относно незаконното използване и търговията със скъпо струващи стоки, както и на други решения на Съвета за сигурност на ООН, а също и да подкрепя инициативите за ефективното реализиране на такива мерки,

— да работи активно за намиране на средства за силното ограничаване на незаконното експлоатиране на природни ресурси, което съдейства за избухването, ескалацията и продължаването на конфликти,

— да използва рестриктивни мерки, където това е подходящо, включително икономически и финансови санкции, насочени срещу участници в конфликти, които извличат печалба от тяхното избухване и задълбочаване. В този контекст са необходими по-нататъшни дискусии относно (положителната или отрицателната) роля на частния сектор в сферата на предотвратяване и разрешаване на конфликти.

([1]) ОВ L 191, 19.7.2002 г., стр. 1.

Член 9

По време на различните фази на конфликта ЕС трябва:

— да оценява важната роля, която могат да играят „недържавните участници в конфликта“ за неговото подклаждане, предотвратяване или разрешаване. Във всички тези случаи тяхната роля и положителен принос трябва да бъдат взети под внимание,

— да насърчава прилагането на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността, като съдейства за съобразяването с гледната точка на жените при планирането, реализирането и оценяването на влиянието на конфликта, нуждите на отделните участници в конфликта, а също и нивото и характера на участието в процеса на взимане на решение при предотвратяване, управление и разрешаване на конфликти, както и при преговори относно мирния процес,

— да разгледа ефективно и всеобхватно кратко-, средно- и дългосрочното влияние на въоръжените конфликти върху децата, като използва широкия набор от инструменти, които има на свое разположение, а също така да се възползва от опита на минали и текущи дейности в тази насока, в съответствие с Резолюции 1460 и 1539 на Съвета за сигурност на ООН относно децата и въоръжените конфликти и с Насоките на ЕС относно децата и въоръжените конфликти. Полага усилие за оказване на влияние върху участващите трети страни (правителствени, както и неправителствени организации, включително и въоръжени групи) да предприемат ефективни мерки за защита на правата на децата, засегнати от въоръжени конфликти.

Член 10

Като цели да изгради вярна преценка за необходимостта от фокусирането на вниманието върху даден конфликт, дори и след приключване на острата му фаза и да допринесе за по-голямата последователност и систематичност в подхода към следвоенните ситуации в Африка, ЕС трябва:

— да развива и организира своя собствен капацитет, за да може да указва подкрепа на реформата на сектора на сигурността в рамките на демократичните принципи, съблюдаването на правата на човека, върховенството на закона и доброто държавно управление, най-вече в страни в преход от конфликт към устойчив мир,

— да продължи и да консолидира своята подкрепа за справяне с проблемите, произтичащи от дестабилизиращото натрупване и безконтролното разпространение на стрелково оръжие,

— да засили подкрепата си за разоръжаването и устойчивата реинтеграция на демобилизираните бойци, като се отделя специално внимание на специфичните за различните полове нужди, както и на нуждите на децата, наети за участие във военни действия,

— да увеличи помощта си за прочистването на полета с противопехотни мини, както и да подпомага информираността на населението относно мините, а също така и да съдейства за развитието на уменията и възможностите за разминиране в африканските страни,

— да продължи да подкрепя акции, целящи улесняването на реинтеграцията на разселени групи от населението след приключване на конфликта, като взема предвид Насоките и принципите за работа с вътрешноразселените групи от хора, разработени от върховния представител на ООН за бежанците,

— да стимулира помирението и да подкрепя възстановяването, от което се нуждаят страните, в които току-що е приключил конфликт, да подновят своите усилия и политика за дългосрочно развитие,

— в съответствие с Обща позиция 2003/444/ОВППС на Съвета от 16 юни 2003 г. относно Международния наказателен съд [1], да подчертае отново в политическия диалог със своите африкански партньори силната си ангажираност в подкрепа на Международния наказателен съд и неговата позиция относно предложените от САЩ двустранни споразумения за неподсъдност.

Член 11

ЕС прави оценка на възможностите за сътрудничество на национално и регионално равнище, като предлага пътища за разрешаване на проблемите, прилагайки богат набор от инструменти за справяне с проблема на връзката между радикализацията на религиозните групи и тяхната податливост на терористични влияния, в перспективата на предотвратяването на конфликти и възстановяването на мира. В този контекст ЕС взима предвид Съвместната декларация относно тероризма, приета от Конференцията на министрите от ЕС и Африка на 11 октомври 2001 г. в Брюксел, както и Съвместната декларация относно тероризма, приета от Конференцията на министрите от ЕС и Африка на 28 ноември 2002 г. в Уагадугу.

Член 12

ЕС създава предпоставки за превръщането на борбата с HIV/СПИН в неразделна част от стратегиите на ЕС за предотвратяване и премахване на конфликти. Необходимо е засилването на диалога с АС по тази тема на базата на принципното разбиране, че проблемите в Африка са отговорност на нейните жители. В този контекст помощта за мироопазващите операции трябва да включва елементи на разяснителна работа и обучение по профилактиката на HIV/СПИН в съответствие с Резолюция 1308 на Съвета за сигурност на ООН относно HIV/СПИН и международните мироопазващи операции.

[1] ОВ L 150, 18.6.2003 г., стр. 67.

Член 13

Съветът отбелязва, че Комисията възнамерява да насочи своите действия към постигането на целите и приоритетите на настоящата обща позиция чрез подходящи мерки, предприети от Общността.

Член 14

Въз основа на доклада на председателството, във взаимодействие с генералния секретар/върховния представител и Комисията, настоящата обща позиция и нейното изпълнение се разглежда всяка година и се изменя при необходимост.

Член 15

Обща позиция 2004/85/ОВППС се отменя.

Член 16

Настоящата обща позиция влиза в сила в деня на нейното приемане.

Член 17

Настоящата обща позиция се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Люксембург на 12 април 2005 година.

За Съвета

Председател

J.-C. JUNCKER